

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vln.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vln.

Cena po pošti:
za celo leto . R 84—
za pol leta . R 42—
za četrt leta . R 21—
za 1 mesec . R 7—
Za Ljubljano mesečno 7R
Za inostranstvo mesečno 12R—
Uredništvo in uprava:
Hopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon štev. 50

Kdo je kriv?

Gre za delavske postave in odredbe. Delavski dopusti, stanovanjska odredba, delavska zbornica, službene delavske pragmatike, eksistenčni minimum, delavsko zaupništvo, to so stvari, ki se ne smejo zavlačevati.

Krivi so ali v delavcih, ali poverjenstvu ali pa v protidelavskih osebah in strankah.

Delavstvo v teh zadevah dela svojo dolžnost in delavska strokovna organizacija, Jugoslovanska Strokovna Zveza, tudi. Koj po prevratu so bile vpisane spomene z vsemi zahtevami. Pod pritiskom silovitih sunkov se je uredila kolikor toliko delovna doba, določili državni prispevki, kjer je beda kričala do neba; plače so si morali delavci s pomočjo strokovnih svojih organizacij sami izvojevati. Obnesla se je naprava socialnega skrbstva v toliko, v kolikor so sedeli tu možje delavskega zaupanja.

Mi s stališča Jugoslovanske Strokovne Zveze ne moremo trpeti ne v Ljubljani, ne v nobeni pokrajinski vladni in tudi v Belgradu ne v socialnem skrbstvu in v socialnem ministrstvu ljudi, ki niso somišljeniki delavskih socialno upravičenih teženj. Na ta mesta spadajo ljudje, ki jim delavski delegati, delavski zaupniki pove-rijo to nalogo, ali se vsaj samo po sebi razume, da bodo vestno vršili, kar so vzeli na svoje rame, tako da z ozirom na njihovo vestnost delavstvo lahko mirno spi.

Naenkrat pa stopi pred nas razočaranje, da se ljudje, ki so po vsem dosedanjem mišljenju in življenju protidelavski, s kapitalističnim liberalizmom prožeti, pristajajo protisocialne falzidemokratske stranke plazijo na ta mesta. Če proti komunistom nastopamo, nastopamo zato, ker so nemoralni v svojih sredstvih, blodni v svojih teorijah, vendar eno reč imajo s strokovno delavsko organizacijo Jugoslovansko Strokovno Zvezo skupno, da vsaj s svojim taktilnim stališčem hočejo zastopati delavce. Ali je pa to za sedanjega ministra v Belgradu za socialno politiko dr. Kukovca tudi slučaj? Poglejte list, ki za njim stoji z naslovom »Domovina«. Nobene socialne sledi, pač pa gromade breztaktnih napa-dov na sveta čustva človeške duše. Zastopnik take podle struje, sodeležnik kapitalizma, pristaja velekapitala si upa za-vesti delavsko mesto socialno ministrstvo. Nič se ne sramuje. Res je sicer, da je v moderni politiki čut za sramoto, za pravno čud tako malo razvit kakor pri vlačugi. — A ljudstvo, pred vsem delavsko ljudstvo, je dolžno, da to breztaktnost enkrat za vselej ukonča.

Nekatere skupine naše in podružnice Delavske Zveze so že poslale resolucije, s katerimi zahtevajo, da se stanovanjska naredba uveljavi in delavski dopusti iz-vedejo.

Ako se ljubljanskemu poverjeniku za socialno skrbstvo od nezmožnega in proti-delavskega falzidemokratskega ministra v Belgradu nasprotuje, potem naj svet najprej tuje naše izjave in na to naše delo in boj, ki bo sledil našim izjavam!

Delavstvo na krov!

KRIZA V NEMČIJI.

LDU Berlin, 23. junija. (Dun. KU) Socialno-demokratska državnozborna frakcija je v današnji seji soglasno sklenila, kot najmočnejša frakcija zahtevati zase mesto predsednika državnega zbora. Za to mesto bodo predlagali dosedanjega podpredsednika narodne skupščine Loebeja.

LDU Berlin, 23. junija. (Dun. KU) — (Wolff) Pogajanja z državnim kancelarjem glede sestave kabineta so se danes nadaljevala, vendar brezuspešno. Z gotovostjo se sme sklepati, da bo kabinet, vsaj najbolj odločujoča ministrstva, zaseden v najkrajšem času. Glede bistvenih vprašanj se je doseglo med strankami, ki se udeležujejo pogajanj sporazumljenje, vsaj v toliko, da obdržijo dosedanje demokratski ministri in ministri centra svoje portfelje. Splošno se odobrava, da je dobil zunanji urad prej-nji ministerialni ravnatelj Simons.

Kako gospodarijo socialni demokrati.

Sebi višje plače, ljudstvu višje davke.

Ljubljana, 24. jun. Iz poročil dunajskih listov posnemamo sledečo zanimivost o socialdemokratskem gospodarstvu na stroške ljudstva: Socialdemokratski občinski svetniki na Dunaju so te dni na konferenci načelnikov strank predlagali sebi in svojim te-le plače:

Zupan socialdemokrat Reumann letno 144.000 K in reprezentacijske pristojbine; vsak uradujoči mestni svetnik (sami socialni demokrati) letno 92.000 K in vse doklade; obč. svetnik Emmerling dobi vrhu tega kot podžupan še 18.000 K, tako da bo znašala njegova plača z vsemi dokladi 120.000 K (krščansko-socialni podžupan Hoß se zadovoljuje s plačo letnih 27.000 K); okrajni predstojniki (17 socialnih demokra-

tov in 4 krščanski socialci) dobivajo me-sečno po 2000 K in 1500 K odškodnine za mezdno, ako so mezdni delavci.

Ta predlog pride v razpravo v dunaj-skem občinskem zastopu, kjer imajo soci-alni demokrati večino in bo zato nedvomno sprejet.

Zato pa je nujno potrebno višati bre-mena, kakor nam dokazuje naslednje po-ročilo:

Dunaj, 22. junija. V mestnem senatu dunajskem, v katerem vladajo soc. demo-krti, je bila sprejeta nova tarifa za cestno železnico, po kateri bo veljala vsaka vož-nja okoli 3 kron.

Tako je soc. dem. gospodarstvo!

A. K.

K občnemu zboru JSZ.

Prihodnji teden se zopet zbera dele-gatje J. S. Z. v Ljubljani, da slišijo poročilo načelnstva, ki bo dalo račun o svojem delu.

Mnogo dela je bilo. Le en pogled nazaj na kratko dobo 1½-letnega delovanja J. S. Z. bo zastopnike skupin prepričal, da si je naša organizacija ustvarila armado, na ka-tero s ponosom lahko gleda vsakdo. To ar-mado ustvariti, ni bilo lahko. Še so nam v spominu slučaj, ko so socialisti metali na-še tovariše od dela, ko so nam oblasti, vstevši tudi podjetnike, delali na razne na-čine zapreke, samo da bi preprečili našemu delavstvu to, kar je zahtevalo. Naši tova-riši so bili postavljeni zasramovanju na-sprotnikov, treba nam bo zavzeti za naprej pot, ki nas bo vodila nemoteno do cilja.

Letošnji občni zbor naj ne izzveni več samo kot občni zbor strokovne organiza-cije. To zborovanje naj bo glas močne ar-made krščanskih socialcev. Jugoslovanska strokovna zveza ima poleg namena kot strokovna organizacija tudi širši program. Krščansko socialno gibanje se deli pri nas na strokovno in politično stran, samo da se zadnja žalibog še jako premalo upošteva. Ker izrecno povdarjamo, da spada v naše vrste krščansko zavedno delavstvo, tedaj nimamo nikakega povoda, da bi se pomen politične strani našega programa zane-marjal.

»Delavska Zveza« je ustanovljena. Imamo jo tu, da bo delovala. A njeno delo brez sodelovanja strokovne organizacije nima nikakega pomena. Delavske zahteve moramo izbojevati ravno na podlagi skup-nega političnega in strokovnega dela. Zato bi bilo umestno, da bi sklicala tudi D. Z. za ta dan svoje zborovanje, kjer bi poslan-ci skupin šele dobili pravi vpogled v ves načrt krščansko socialnega delavskega gi-banja. Ob letošnjem občnem zboru je bomo pogrešali, nasvetoval bi pa, da se ob dru-gem zborovanju tega ne opusti.

Popoldan se ima vršiti enketa. Na tej se bo obravnavalo o delavski organizaciji, na enketo je povabljenih tudi več izven-strokovne organizacije delujočih mož. Brezdvomno bo zato enketa velike važno-sti zato bi bilo škoda ako se ne dotaknemo tudi nje.

Ni mi znan dnevni red enquete, ali navzočnost drugih gostov mi da misliti, da bo šlo tu za važne razgovore, ki se tičejo delavske organizacije. Tu pa bo dolžnost delavskih odposlancev, da stopijo na dan z odkrito besedo. Na sestankih, na zboro-vanjih, v manjših pogovorih je naše delav-stvo izreklo marsikatero pametno misel in tudi sodbo. Ali vse to je ostalo samo na prostoru, kjer se je izrazilo, v javnost naj-večkrat ni prišlo. Na enketo bo prilika, da se pove mnenje delavstva jasno. To je go-tovo, da mora javnost posvetiti našemu delu več skrbi, kakor jo je dosedaj. Kot faktor, katerega moč narašča z vsakim dnem in s katerim bo treba računati, sme-mo zahtevati, da naj se vsa javnost bolj zavzame za rešitev tudi naših političnih zahtev, od katerih ne bomo nikdar odstopi-li.

Skupine, pošljite na to zborovanje po-slance, ki imajo za seboj že tudi nekaj dobe dela na strokovnem in političnem polju. Ti naj izrazijo vaše zahteve in predloge na tej enketi. K občnemu zboru naj ne pride nih-če brez navodil od skupine, ker le tako nam bo moč zastopati naše interese na tej enketi. Gotovo želimo sporazumnega delo-vanja vsi, a to se bo doseglo le, ako se bo upošteval naš glas.

Ko se bomo razhajali na svoje domove ter ponesli poročila svojim tovarišem z zborovanja, naj se razhajamo z zavestjo v srcu, da smo ta dan posvetili samo naši stvari, da smo postavili našemu razvoju še trdnjše stebre, katerih ne bodo porušili nobeni naporih naših sovražnikov, ki se vr-ste od kapitalistov in komunistov do soci-alnih demokratov. Iz zborovanja in enquete naj vsklijejo plodnosni sadovi, ki bodo koristili celemu delavskemu stanu in s tem bo dokazano, da je le v kršč. socializmu moč in sreča.

Naš dan.

V dobi, ko okuža svet, bolj ko kdaj poprej, puhli materializem, ko se lovi raja zbežano za vsakim novim klcom — vstaja krščansko ljudstvo na plan, da se ogrejejo znova tisoči ljudstva in se okrepijo ob ne-usahljivih virih krščanstva. Svet drhti v valovanju, v kri in prah so bili pogazeni milijoni, in blodijo v krvi in prahu in ne vidijo velikega, rešilnega neba. Naš dan — ki bo pokazal to večno solnce milijonom, da dvignejo glave in vidijo iz teme svoje rešenj!

Naš dan — ki bo dan novih vezi vsega krščanskega proletarijata, da stopi z novo silo v boj za svoje ideale, ko si poda preko front in preko sovraštva roko: bratje in sestre v Kristusul...

Krščanski proletarijat! Poleti ta dan v Maribor, kamor gre naše sveto roma-nje!

Delavsko zborovanje v Mariboru se vrši v soboto dne 31. julija; trajalo bo ves dan. Zjutraj ob pol 8. uri bo skupna sveta maša, nato v Kazinu zborovanje. Prvi re-ferat bo podal naš program. Ostali refe-rati bodo zasnovani po odsekih:

1. kulturni odsek,
2. gospodarski in soc. polit. odsek,
3. organizatorični odsek.

Zvečer ob pol petih bo manife-stacijsko zborovanje.

Skupine naj takoj skličejo sestanke, na katerih bodo razmotrile kakor ta program, tako tudi tehnično stran pohoda v Maribor. Posamezniki naj se nemudoma prijavijo pri svojih skupinah ter naj vpla-čajo 20 kron. Skupine nam morajo nato doposlati sezname in denar, nakar se do-pošljejo taborske izkaznice, ki dajejo pravo-do polovične vožnje, prenočišča in prostega vstopa na telovadišče. Brez te izkaznice nihče ne bo imel polovične vož-nje. Delavci-Orli, ki se bodo tabora ude-ležili v kroju, se nam morajo sicer prija-viti, denar pa naj pošljejo Orlovski zvezi (10 kron). Orli-delavci se morajo brezpo-gojno udeležiti našega zborovanja. Pred-logi naj se nam takoj dopošljejo.

V. Maribor pridejo zastopniki raznih

narodov in krščanskih socialnih organi-zacij. Slovensko krščansko delavstvo — zato: vsi v Maribor!

Jugoslov. Strokovna Zveza
v Ljubljani.

James Debevec:

Socialisti v Ameriki.

Pred par dnevi sem bral v »Prosvetla« (slovenski dnevnik v Ameriki, ki dnevno v svojih predalih poje slavo Ljenu in Trockemu) dopis, ki ga je poslal neki »so-drug« iz Ljubljane. V tem dopisu riše »očividec« dogodke na Zaloški cesti, ter pravi med drugim tudi: »... v gneči je bila masa klerikalcev, ki so hujkali ljudi k napadu na orožnike in tako povzročili pre-livanje nedolžne krvi...« Seveda se je dopisnik »pozabil« podpisati, to pač iz gole previdnosti, ker sicer bi ga človek prav prijazno prijel za ušesa in mu ljubez-nivo dopovedal, da laže! Kajpada ni bilo pričakovati drugega, kot da so »so-drugi« v Ameriki sprejeli ta »cabelgram« z velikanskim »ogorčenjem« na klerikalce, ki so »povzročili zadnji železničarski štrajk, silili narod k uporabi, itd. Da, da, tudi v Ameriki imamo »rdeče tičke«, ka-teri imajo strašansko veliko korajžo, do-klar jih vlada pusti pri miru.

Ni bil sicer moj namen nositi v jav-nost delovanje naših rojakov, sodrugov onstran vode, vendar mislim, da je vseeno boljše, da zve narod tu, koliko in kako so jim že naklonjeni Etbina Kristana pravo-vernih privrženici.

Leta 1915. smo ustanovili v Ameriki Slovensko Ligo, koje namen je bil, po-učiti ameriško javnost o našem narodu, ki do takrat žalibog sploh ni bil poznan šir-šemu svetu. Ustanovni shod je bil sklican v Chicagu in predsedstvo se je ponudilo g. Etbinu Kristanu. On pa je zbrane zbo-rovalce vneto odvrčal od tega »drznega« početja in je grozil, »da bodo vsi obešeni«, ako se vrnejo v Avstrijo. G. Etbina Kristan je bil iz dna duše prepričan, da bo Avstrija zmagala, kakor je bilo soditi iz njegovih besed. (Le hudomušneš more misliti, da bi bil g. Kristan utegnil biti od Avstrije v ta namen podkupljen.) Slovenska Liga pa je kljub grožnjam g. E. Kristana sprejela resolucijo in izvolila predsednikom gosp. Sakserja, bankirja v New Yorku. Gospod Kristan pa je oviral njeno delovanje tudi še naprej. Na shodu v Slov. narodni čital-nici v Clevelandu se je izrazil med dru-gim: »... da Slovenci še nismo zreli za samostojnost in da naj se še počaka.« Ali je vplival morda gospod Kristan tudi še osebno na gospoda Sakserja se ne ve; toda slednji se je odpovedal predsedni-štvu in Liga je polagoma zaspala v miru...

Podpirani od idej velikega predse-dnika Wilsona in ameriškega časopisja, smo videli, da je naša sveta dolžnost, da gojimo idejo osvoboditve naših bratov v stari domovini tudi še nadalje.

Poslal se je oklic na vse vplivne Ju-goslovane v Ameriki, naj se zbera na zbo-rovanje v Cleveland. Odzvalo se jih je veliko število, med temi skoro vsi sloven-ski duhovniki (g. Etbina Kristan pa ni pri-šel). Na tem zborovanju se je ustanovila Slovenska Narodna Zveza, ki obstoji še danes. Program je bil isti kot Slov. Lige. Naše načelo je bilo: Pripomoči bedni do-movini do svobode. Ker zaenkrat ne mo-remo v senci bajonetov in vešal dvigniti svojega glasu preko militarističnega zma-ja, ko pa bodo enkrat osvobodjeni (o tem smo bili trdno prepričani), pomagati jim gmotno, prepustiti pa njim samim ustva-ritev države v kakršnikoli ob-liki. Takoj smo šli na delo. Ustanovili smo Jugoslovanski časnikarski urad, ki je dobival časopise ves čas vojne preko Švi-ce iz domovine, jih razmnožil in razpošil-jal na časopise, prijazno naši ideji. (Te časopise je pošiljal iz Švice g. Anton Lu-šin, za kar mu bodi iskrena zahvala.) V tem času so dobrosrčni Amerikanci usta-novili v New Yorku American-Jugoslav Relief, ki je imel namen, zbirati denarne prispevke, kupiti obleke in živeža in po-slati v Jugoslavijo.

Slovenska Narodna Zveza je organizirala krajevne odbore po vsej Sev. Ameriki in pričelo se je zbirati milodare. Tudi naše žene in dekleta so se potem dvignile in ustanovile Zvezo jugoslovanskih žen in deklet. Njih namen je bil zbrati prispevke od hiše do hiše, prirediti veselice, kojih čisti dobiček bo šel v domovino za stradalajoče. Vse je šlo na delo. Največ se je nabralo seveda v Clevelandu, kjer je največja slovenska naselbina. Poslali smo v gotovini v New York na gori omenjeno organizacijo do 10.000 dolarjev. Kaj so pri tem naše žene in dekleta pretrpele od rdečih sodrugov, se ne da popisati, toda o tem pozneje.

Komaj se je ustanovila Slovenska Narodna Zveza, je zbral g. E. Kristan svoje pristaje v Chicagu in ustanovil Republičansko Združenje. Njih princip je bil: Če ne bo združen narod v domovini v republiki, potem je bolje, da ostane tako kot je. Mi smo jih prosili, naj puste to in pri skocijo narodu g. m. o. t. n. na pomoč, ker smo vedeli, da narod doma ne potrebuje toliko politike, kot kruha in obleke. In tu se je začel boj.

G. Kristan je videl sedaj najlepšo priliko, zasejati boljše življenje v Jugoslavijo — ko je bil narod raztrgan in lačen. Ko smo mi v začetku leta 1919. zbrali večjo pošiljatev za domovino, so kričali: Starih cap in mleka ne potrebujejo doma, imajo vsega dovolj; priborimo jim naj. Ej republika. Kot obsedeni so se zaganjali v naše časopise, naše žene in dekleta. (Ob istem času je sodrug Anton Kristan sedel v kraljevem ministru. Ampak, ljudje božji, nikar ne mislite, da je bila to dvojna igra.) Pisali so, da pošiljatev ne bo priložila, da bo vse Lah pobral. Tako je bilo čudno, da se je takrat nabralo vseeno 1772 zabojev. Pošiljatev je bila srečno prispela in zaenkrat so bili utihnili. Lansko leto se je pa zopet pričelo gibanje za drugo pošiljatev. Bilo je zopet precej krika od strani slovenskih socialistov, a sedaj vendar ne več.

V času med prvo in drugo pošiljateljstvo smo pa prosili gospode sodruga, naj bi se vendar združili z nami, ker bi skupno veliko več pomagali Jugoslaviji, kot pa posamezno. Bil je sestanek v Clevelandu, od vsake stranke 15 mož, in podali smo si roke. Pa glej ga spaka, delali smo račun brez krčmarja, oziroma brez vednosti generalštaba v Chicagu in njegove ekscelence Kristana. Čez dober teden potem namreč se raznese vest, da so pričeli »sodrugje« zbirati milijondolarski fond. Vprašali smo jih, kaj naj to pomeni — a oni so samo skomizgnili z rameni. Začelo se je torej pobiranje po hišah, češ da zbirajo denar za uboge in lačne v stari domovini. Vprašali smo »glavni stan« v Chicagu in tu je svitla vest, da ta fond zbirajo v namen, katerega pa še ne smejo povedati. Ljudje, zaslepljeni po njih terorizmu in izjavi, da bodo oni pregnali Lahe z Istre in Trsta, so zbrali skupaj skoro 60.000 dolarjev. Kje je sedaj tisti denar? To vemo, da niso dali do danes še enega vinarja za naš narod v domovini — razen ako so poslali skrivaj svojim rdečim organizacijam. No, pa zato bodo že še enkrat polagali račune o tem. (Denar je šel za soc. dem. organizacijo, stran-ko in časopise).

Nas so očrnil pred ameriško javnostjo za monarhiste, akoravno smo se mi izjavili, da smo načelno za republiko, pač pa da nas čisto malo briga, kaj napravijo rajaki v domovini v tem oziru, ker mi smo državljani Zedinjenih držav in kot taki ne bomo predpisovali bratom doma, kaj naj store potem, ko so umirali na bojnem polju, stradali pet let, bili brez strehe in obleke, bili sojeni, obešani, streljani, mrli po ječah... medtem ko smo mi sedeli pri polnih skledah v Ameriki.

Ameriški senat, ki ni baš prijazen Wilsonu, je hotel slišati mnenje naseljen-cev iz osvobojenih krajev. Tako je bil poklican g. Kristan in trije njegovi pristaji v Washingtonu na 20 minutni razgovor. Ne rečem, da bi g. Kristan ne bil sposoben za to, ako bi se bil vsak količkaj pripravil, a njegovi trije spremljevalci so toliko vedeli o jugoslovanskem vprašanju, kot Indijanci o Verdijevih operah. Eden teh »delegatov« je bil vprašan, kaj misli o vprašanju Trsta. Rekel je, da mi (Slovenci) ne zahtevamo o sicer Trsta ravno zase, pač pa, da naj se reši to vprašanje pravično. Drugi je bil vprašan glede Banata in se je izjavil: Ja, ako ga daste nam, bodo jezni Mažari, ako ga pa daste njim, bodo jezni mi! Torej blamaža taka, da nas je bilo sram pokazati se na ulici. O načelni pravici torej niso imeli nobenega pojma. To so storili torej oni naši »rdeči bratci«, ki butajo z glavo ob zid in je samo to prav, kar napravita njih apostola Ljenu in Trockij.

G. Kristan ve, da ga je strašansko polomil, zato sedaj precej ždi in čaka, ali ga bodo še kaj vprašali v Beli hiši, ali bodo brez njega in njegovih »delegatov« opravili. Gotovo bi jo že rad popihal spet v staro domovino, toda tu najbrže še ne bo tako kmalu dobra letina zanj. Ako pa pride, naj se mu zahvalijo vsi oni, ki imajo sorodnike v Ameriki in niso dobili ne ene pošiljatev, ker Kristan je branil z vsemi sti-

rim, da bi se poslalo v domovino »stare cape in zemlje«.

Tistemu, ki dvomi o teh naših podatkih, povemo, da dobro hranimo časopise slovenske boljše rdeče garde v Ameriki za tiste čase, ko se bo Etbin Kristan potegoval za kak ministerski stolček — tudi magari v kraljevini SLS.

Ženska domača obrt na Slovenskem.

Bivša Avstrija se je kaj malo brigala za žensko domačo obrt na Slovenskem. Edino za čipkarstvo, ki je dajalo v predvojnem času čipkaricam na Kranjskem in Goriškem za 2.000.000 kron letnega zaslužka — kar je zdaj najmanj 20.000.000 kron vredno, se je nekoliko čipkarskih šol ustanovilo. Za drugo žensko domačo obrt se ni brigala, tako je bila do dela pozabljena Belokrajina — akoravno je prosila vsaj za eno šolo, da se otmejo slikoviti narodni motivi; tako so bili pozabljeni kraji, posebno mesta in trgi, kjer so izdelavale pridne roke pestre avbe in peče.

Osvobodili smo se iz stoletnega suženjstva in dihamo zrak zlate svobode. Naša mlada država Jugoslavija ima odprte oči in pravo srce; zato je ustanovila za Slovenijo »Osrednji zavod za žensko domačo obrt«, ki ima svoje učne prostore na Turjaškem trgu št. 3. Tam se učijo sledeče tehnike: kljekljanje in šivane čipke, belo in pisano vezenje, toledo, filet in biserna dela. Učna doba je dvoletna za vsako tehniko, pouk traja od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne za redne učence, katere morajo biti vsaj 14 let stare. Šolnine ni, pač pa dobijo vse učence vse zastoj na razpolago, kar je treba za pouk, torej vse tvorivo in vse učne pripomočke, vendar ostanejo vsi izdelki last zavoda. Kadar so učence izvežbane že toliko, da se jim lahko zaupa kako delo, dobijo tudi delo na domu, da v izvunšolskem času lahko izpopolnijo svojo izvežbanost. Tako delo se plača času primerno. Učencem se bo nudila tudi nadalje potrebna izobrazba v drugih predmetih. Za revne in pridne učence se bo skušalo dobiti nekoliko štipendij, oziroma podpor. Za učiteljski naraščaj se bodo izvežbale inteligentna dekleta, ki morajo biti najmanj 18 let stare, toda brez obveznosti, da se jim služba preskrbi. Ženam in dekletam, katere bi se rade priučile kake tehnike, se bo nudila prilika, da se jim omogoči pouk v gotovih urah kot hospitantke in nudi tako priliko zaslužka doma, kadar obvladajo tehniko. Skrbelo se bo za stalen zaslužek, vsak šport in diletantizem je izključen. Osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani je pristopen vsem v mestih in na deželi. Pouk se bo pričel v septembru, kakor na drugih šolah v Ljubljani. Skromna razstava štirimesečnega kurza bo pokazala v šolski sobani na Turjaškem trgu št. 3 v II. nadstropju dne 30. junija in 1. julija od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne izdelke v navedenih tehnikah. Takrat in v začetku šolskega leta bo vpisovanje učenk ravno tam. Namen osrednjega zavoda za žensko domačo obrt v Ljubljani je, dvigniti stare ženske domače obrti in vpeljati nove modne tehnike in tako dati priliko dela in zaslužka.

Regent v Zagrebu.

LDU Zagreb, 23. junija. Na današnjem slavnostnem obedu je po pečenki Nj. Vis. regent Aleksander govoril nastopno:

»Vstal sem, da se v prvi vrsti zahvalim Previdnosti, ki mi je podelila srečo, da v imenu svojega vzvišenega roditelja Nj. Vel. kralja Petra izrečem privrat vladarski pozdrav kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev povabljenim za to mizo, državljanom in vojakom, zastopnikom vere in državljanom prostrane in mile skupne domovine, na prvem mestu Hrvatski in Slavoniji. Zdi se mi, gospoda, da je v tem trenutku zbran okoli nas ves naš narod treh imen, pa enega srca in duše in da se v tej dvorani gibljejo tudi veseli duhovi naših skupnih prednikov zadnjih dvanaest stoletij. Ali niso za tem trenutkom, v katerem se bodo mogli združiti in objeti vsi naši bratje vseh imen, zdihovali, živeli in padali naši skupni predniki, od Ljudevita Posavskega pa do naših dni? Ali niso današnje dne želeli hrvatski kralj Tomislav in srbski knez Višević, ko sta se skupno pred tisoč leti bojevala proti Simeonu bolgarskemu, kakor tudi oni, ki so se borili proti tujemu gospodstvu, ter sam Tvrdko, ko se je po kosovskem letu 1389 prijavil za hrvatskega kralja, ko je dvanaest let prej postavil na svojo glavo srbsko krono? Ali niso po tem trenutku hrepeneli naši predniki, ko so drug za drugim padali pod turški jarem, kakor tudi oni, ki so znamenitega leta 1507 pripravljali vojsko proti Trstu in Reki, da zagotovijo srbskim in slovenskim seljakom svobodo trgovanja po našem morju? Ali bi Zrinjski in Frankopan in drugi znani in neznani njihovi tovariši, ali bi toliko bojevnikov naše narodne misli moglo gledati tako mirno smrti v oči,

ako ne bi z njo gledali in jasno videli našega osvobođenja in zedinjenja? Ali je mogoče, da se duše Jelačića in patriarha Rajčića in vseh njihovih sodelavcev ne veselijo te zore naših lepših in srečnejših dni, ki so skupno z mojim vzvišenim praroditeljem knezom Aleksandrom in njegovim modrim svetovalcem Garašaninom pripravljali z delom in svojim življenjem? Ali je mogoče, da so v tem trenutku odsotne plemenite duše vseh boriteljev zadnjega stoletja na tem velikem narodnem poslu?

Po mojem globokem prepričanju so v tem trenutku z nami ne samo vsi naši, tudi iz najoddaljenejših krajev, temveč so tu okoli nas tudi vsi našega pokolenja. Kar smo mi dosegli, je njihovo in naše skupno delo, kar še preostaja dela za narodno osvobođenje in zedinjenje, bomo storili mi in oni, ki pridejo za nami, in na nas je, da jim pripravimo in olajšamo dovršitev tega preostanka. Storili bomo to brez velikih težav, ako se bomo vsi v svojih strokah javnega in zasebnega, prosvetnega in pridobitnega življenja posvetili delu z onim vzajemnim zaupanjem, s katerim so se drug na drugega naslanjali naši junaki, ko so polagali svoje življenje na oltar stoletne narodne misli. Tudi mi moremo storiti to brez resnih težav. Časi našega suženjstva tujcu in tujkemu vmešavanju v naše posle so nepovratno minuli za vedno. Z dragim življenjem smo si kupili pravico, da si po svojem znanju in premoženju zidamo svojo hišo. Naši seljaki se ne bodo morali več boriti, kakor v Hrvatski 16. stoletja za »staro pravdo«, ker mu jo bomo mi zajamčili bolje in času primerneje. Vsak naš delavec more računati na podporo in zaščito v svojem delu, vsak naš državljani brez ozira na svoje pleme ali vero ve, da so mu vse njegove politične pravice za vedno zajamčene in da bo postala splošna enakopravnost naš politični credo. Jaz pa vam lahko zagotovim, da kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev goji enako naklonjenost napram vsem našim državljanom. Naši brezprimerni uspehi na bojnih poljih so ustvarili nova poprišča za našo delavnost. Otvorili so nove vidike za vse naše življenje, ustvarili so nam popolnoma nov položaj in nam vsem naložili nove dolžnosti. Živim v prepričanju, gospoda, da bomo mi vsi in da bodo vsi naši sodržavljani širom bogate in prostrane domovine resno umeli te svoje dolžnosti. Jaz in moja vlada, zavedajoč se vseh obljub, ki so bile dane zgodovinskega dne 1. decembra 1918, bomo šli odkrito na roko vsemu, kar bo namenjeno blagostanju in napredku našega naroda. Srečen sem, ker iz prvih doživljajev v divnem Zagrebu črnam trdno prepričanje, da so vsi naši bratje iz vseh teh krajev navdahnjeni z istimi čustvi in isto vero in v tem imenu dvigam svojo čašo v čast in na srečo mile nam Hrvatske in Slavonije.« — Na ta govor, ki so ga vsi navzočni poslušali stoje in pozdravili navdušeno, je godba zaigrala hrvatsko himno.

NEMIRI V ITALIJI.

LDU Milan, 23. jun. (Dun. KU — Havas) Pri spopadu policije z železničarji so bili trije mrtvi in 15 ranjenih. Delavske organizacije se niso hotele odzvati pozivu, naj proklamirajo stavko. Pozvali so svoje pristaje naj nadaljujejo, oziroma naj zopet prično delo.

PRITOŽBE IZ BOSNE IN DALMACIJE.

Belgrad, 23. junija. Jugoslovanskemu klubu prihajajo vedno pogostejše pritožbe radi neurejenih razmer v Bosni in Dalmaciji, ki postajajo vsak dan neznosnejše. Čakorilo poziva Srbe na boj proti Hrvatom in muslimanom. »Progres« piše, da je čakorilo znorel, toda žalostno je, da daje ta ponorelost pod protektoratom pokrajinskega predsednika dr. Srskiča ton bosenski politiki, ki je označena edinole v napadih na muslimane in Hrvate. Sarajevske vesti govore o pesimizmu tamošnjega hrvatskega prebivalstva. Podobno je v Dalmaciji, kjer vodi demokratska vlada tamošnjo upravo brez kake kontrole in ne vpraša nikogar osrednje vlade. Pod protektoratom ameriških oblasti preganja vse, ki niso pristaji demokratske stranke. Poslanci ljudske stranke bodo zavzeli proti vsem tem šikanam najodločnejše stališče.

POLOŽAJ NA IRSKEM IN NA ANGLEŠKEM.

LDU London, 23. junija. (Dun. KU — Reuter) V Londonderryju je trajalo včeraj zvečer streljanje štiri ure. Noč je bila razmeroma mirna. Zjutraj pa se je streljanje zopet pričelo in več oseb je bilo težko ranjenih.

LDU Berlin, 23. junija. (DKU) »Lokal-anzeiger« poroča iz Haaga: Po poročilih iz Londona grozi izbruhni na Angleškem velika stavka poljskih delavcev.

Širite „Večerni list“!

Politične novice.

+ Za delavsko ljudstvo. Za več tisa se borimo proti kapitalističnim nakanom, ki hočejo s pomočjo liberalnega ministra onemogočiti izvršitev stanovanjske narobe; ta naredba zahteva, naj milijonarji dajo hiše, da bodo reveži iz vagonov mogli pod streho. Liberalci s svojimi 47 ljubljanskimi milijonarji in s svojim ministrom rujejo proti. Umevno je, da je treba vse storiti, da se ta liberalno-kapitalistični namen ne posreči. Čudimo pa se današnjemu »Napreju«, ki se zadovoljno smehlja, kako vsa teža tega boja leži na ramah naše organizacije. Mi bomo z liberalci že sami opravili, to je res. A za socialdemokratsko glasilo je kaj malo lepo, da v boju proti kapitalizmu igra vlogo radovednega in trapezstega gledalca. Je pač tako: Socialistična gospoda se smeje takrat, ko bi imela delati, dela kšefte, ko bi imela udariti.

+ Prezgodnje veselje. Demokratska glasila so se začela nenadoma silno zani-mati za žensko volilno pravico. S težko prikrivanim veseljem in neprikrito škodoljnostjo poročajo in drug za drugim ponavljajo vest: »da je dr. Hohnjec predlog SLS za žensko volilno pravico v narodni skupščini umaknil in da so klerikalni poslanci glasovali proti — ženskam.« Gospoda se veseli prezgodaj. Dr. Hohnjec svojega predloga o ženski volilni pravici ni umaknil, marveč ga spričo nevarnosti, da v prvem branju propade — saj so se izjavili za žensko volilno pravico samo jugoslovanski klub, republikanci in socialisti — odložil za drugo branje. Tudi republikanci in socialisti bodo šele tedaj podali svoja predloga za žensko volilno pravico. Ker je ravno dr. Hohnjec govoril za žensko volilno pravico v parlamentu zelo vplival, ni izključeno, da bo našlo to vprašanje pri drugem branju mnogo ugodnejše tla. Gospodje demokrate naj svoje veselje, da je ženska volilna pravica propadla, nekoliko krote. Pa tudi »Napreju« naj bo v prihodnje previdnejši, kadar sekundira demokratom proti »Večernemu Listu«.

+ Neuspela blokada proti Ogrski. Blokado proti Ogrski izvršuje edino le socialnodemokratsko delavstvo v Avstriji. Promet preko Češkoslovaške, Jugoslavije in Rumunije se vrši neomejeno. Iz tega se vidi, da je proglasitev blokade izposlovala edino-le avstrijska socialna demokracija, ki jo vežejo z ogrskimi komunisti trajne simpatije. Saj je našel Bela Kun z mnogimi svojimi tovariši v naročju dunajske socialdemokracije varno in toplo pribežališče. Razen socialnih demokratov so v Avstriji vse druge stranke proti bojkotu, tembolj, ker je pri tem posebno prizadeta Avstrija sama, ker ne dobiva sedaj iz Ogrske nobenih živil. Proti bojkotu se je izjavil tudi pretežni del poštne uradništva, ki je organizirano v soc. dem. strokovni zvezi.

+ Kriza v Avstriji. Socialni demokrati so končno podali svoj predlog za rešitev krize: Ustanovi naj se koncentracijski kabinet, v katerega bi prišli zastopniki posameznih strank temeljem proporcije. Ta vlada naj bi izvršila delovni program, ki naj ga stranke sporazumno določijo. Kakor se zdi, se bodo stranke za ta predlog zedinile.

Dnevne novice.

— Prireditve ob regentovem prihodu. O priliki regentovega obiska se bodo vršile množične prireditve, od katerih naj navedemo le glavne: 26. junija sprejem in sprevod po mestu; 27. junija služba boja v stolni in evangelijski cerkvi, obisk univerze, poklonitev šolske mladine na Kongresnem trgu, popoldne ljudska veselica na Koslerjevem vrtu; 28. junija se odpelje regent s spremstvom na Gorenjsko in obišče Kranj, Bled in Tržič; zvečer koncert Glasbene Matice v Unionu; 29. junija obišče regent Celje in Maribor, nakar se preko Brežic odpelje v Zagreb in Zemun.

— »Pojdimo k bratom Slovincem v Maribor.« »Našinec« piše: Slovenci pripravljajo za konec julija in začetek avgusta velik orlovski tabor v Mariboru. Delajo se velike priprave, ureja veliko vežbališče, in po vsem je lahko trditi, da bo omenjena prireditve velikanska orlovska manifestacija. Na tabor pridejo deputacije skoraj vseh katoliških telovadnih društev sredi Češkoslovaški Orel bo vrnil obisk bratov Slovencev na Velegradu z velikim setom. Kdor le more utrpeti potne stroške, naj se udeleži te orlovske manifestacije.

— Tržiški Orel priredi prihodnjo nelo na Slapu javno telovadbo. Zjutraj je po sprejemu gostov na kolodvoru in po obhodu sv. maša na prostem ob 10. uri. Popoldne ob 4. uri nastop Orlov, Orlic in naraščaja ljudske in meščanske šole, petje, govor, srečolov, šaljiva pošta, prodaja pripadstvin. Svira jeseniška godba. Ker pripadstvin Orli in Orlice po večini delavskemu stanu, pričakujemo, da nas vse krščansko-socialno delavstvo počasti z obiskom. Čisti dobiček gre v dobrodelne namene. Ob neugodnem vremenu bo sv. maša v

cerkvi, veselica pa v dvorani Našega doma ob zgoraj označeni uri.

— **Koroškim prostovoljcem!** Koroški prostovoljci se udeležijo sprejema našega prestolonaslednika in regenta Aleksandra skupno z jugoslovanskimi dobrovoljci. Zbirališče v Kolodvorski ulici št. 3, v soboto 26. junija ob 14. uri. — Organizacija koroških prostovoljcev. — K.

— **Maribor.** Član tukajšnje skupine JSZ tov. Kumera F., je otvoril v Tržaški cesti št. 1 ključavničarsko delavnico. V Krcetini št. 139 pri Mariboru pa je otvoril koroško delavnico predsednik tamošnje skupine tov. Mesarič Matija. Oba nova mojstra vsem našim pristašem najtopleje priporočamo, da ju podpirajo z obilnimi naročili.

— **Špargelni v državnem avtu.** Dunajski »Volkssturm« poroča, da je občinstvo 23. aprila t. l. opazovalo, kako se je na državni urad za zunanje stvari na Dunaju pripeljala — skleda najlepših kuhanih špargljev. Na začudenje vprašanje, kaj naj to pomeni, je odgovoril neki hišni sluga: »Gori v prvem nadstropju pri Seitzu je zopet velika gostija; vsako jed pripeljejo iz hotela v avtomobilu, da se med potom ne ohladi.« (Seitz je socialni demokrat in predsednik avstrijske narodne skupščine.) To v času ko Dunajčani stradajo, da se jim temni pred očmi.

— **Za okrožnega zdravnika** za zdravstveno okrožje v Vojniku je bil imenovan dr. Rudolf Mikulž.

— **Premestitvi.** Sodni sluga Anton Javornik je premeščen iz Kranjske gore v Velike Lašče; sodni sluga Rudolf Vandrovt pa iz Velikih Lašč v Kranjsko goro.

— **Kranj.** »Naprej« je 17. t. m. prinesel poročilo iz Kranja. V tem poročilu se kaže toliko duševne revščine, da ne vemo, ali bi se smejali ali bi pomilovali bralce »Naprejeve«, da morajo take debele poročila. Pa saj imajo baje velik bolniški fond. Prepričani smo, da dopisnik »Naprejeva« ima oči, pa prepričani smo tudi, da so te oči krmizljave, kar so gotovo kriva njegova politična očala. Naj jih sname in resnica bo dobila drugo lice. Ko bi bil nepravičnosti, ki so se zadnji čas res dogodile, zakrivil konsum sam in ne oblastno, ki je določevalo osebe, in aprovizacija, ki je blago napačno odkazovala, kdaj bi bili že naši »dobri prijatelji« padli po konsumu! Torej, prijatelj dopisnik, odpira se ti široka pot raziskovanja, samo nikar ne podi mih, ko te vendar pikajo komarji. Prav bi bilo, ko bi se pri svoji ljubi rdeči »Vojni zvezi« malo pobrskal, ki je z državnim denarjem zrastle in je bolj za bogato kot pa za ubožno akcijo. Da to, kaj ne, že pretega tvoje duševne moči? Glede uredbe konsuma pa vzemi v roke pravila; dovolj imamo si samo vprašanje, če si bil že takrat, ko si pristopil, drugega političnega prepričanja? Najbrže! Da misliš si si, da je klerikalno korito tudi dobro, dokler drugega ni! Vsa čast! Da pa delijo samo tistim, ki so jim simpatični, pa dopisnik sam gotovo ne verjame, ker potem bi on gotovo dobil največjo porcijo, ker je kavalir od nog do glave....

Konzum.

— **Podkupovanje orožnikov.** Antonija Brunn s Save štev. 65 je ukradla v noči od 13. na 14. aprila v Ločah raznega blaga v vrednosti nad 600 kron. Ko je bila aretirana je pa dne 15. aprila 1920 ponujala orožniku Antonu Bizjaku 50 in 100 kron, orožniku Ivanu Oswaldu pa 100 kron, če jo izpusti. Antonija Brunn je znana verižnica in nagnjena k tatvini. Zaradi hudodelstva tatvine in goljufije je bila že šestkrat kaznovana; navadno je kradla revicam. Enkrat je bila zaprta tudi zato, ker je nagovarjala na krivo pričevanje. Deželno sodišče v Ljubljani je obsodilo zdaj Brunno na 18 mesecev težke ječe.

Ljubljanske novice.

— **Ob sprejemu regenta Aleksandra** bodo sodelovale vse svetne in cerkvene oblasti. V pozdrav bo govoril ljubljanski župan dr. Tavčar. S kolodvora se bo peljal regent v štirivprežnem vozu v palačo deželne vlade, kjer se bo nastanil. Vso pot od kolodvora do vladne palače po Dunajski, Aleksandrovi in Bleiweisovi cesti bo stal ob straneh špalir: vojaki, dobrovoljci, sole, korporacije in društva, vmes pa skupine narodnih noš. Ko dospe regent v palačo deželne vlade in se pokaže na balkonu, se razvije špalir v sprevod, ki bo korakal mimo palače. Za red mora ves čas skrbeti občinstvo samo ter je vsak dolžan paziti, da z ničemer ne krši reda.

— **»Učiteljico«**, Nicodemijevo komedijo v treh dejanjih uprizori 27. t. m. ob 8. uri zvečer na Ljudskem odru jugoslov. kat. akad. društvo »Danica«. Vstopnice se dobe v predprodaji v prodajalni Ničman.

— **Iz pisarne Udruženja gledaliških igralcev SHS.** V četrtek in petek dne 24. in 25. t. m., se vrše v opernem in dramskem gledališču predstave v korist Udruženja gledaliških igralcev SHS. za pokritje stroškov, ki jih ima pododbor našega Udruženja za veliki kongres igralcev SHS v Zagrebu. Predprodaja vstopnic za iste pred-

stave od torka 22. t. m. v opernem gledališču. Apeliramo na vse rodoljube in ljubitelje gledališke umetnosti, da bodo z ozirom na plemenito svrhu napolnili gledališče do zadnjega kota. Slovenski igralci hočejo nastopiti v Zagrebu čim impozantneje po številu ter zastopati častno in zadostno slovensko gledališko umetnost in literaturo. Pokažimo, da smo po inteligentnosti prvo izmed plemen na jugu, ki zna ceniti svoje umetnike. Ker so sredstva našega pododbor zelo skromna in stroški za Zagreb veliki, prehrana, stanovanje, vožnja itd., apeliramo še enkrat na slavno občinstvo, da nas v čim večjem številu poseti. Obe predstavi se vršita izven abonementa in zadnjikrat v sezoni.

— **Iz Vlomilci delajo naprej.** Če tudi so detektivni policijskega ravnateljstva zaprli 17 vlomilcev, dela vlomilska gospoda naprej svoje »kšefte«. Ni dvoma, da imajo vlomilci svojo organizacijo, katero vodi v zločinskih krogih zelo znani preizkušeni zločinec, ki je pa tako previden, da mu ni mogoče priti do živega. Poleg bogoskrunskega vloma v cerkev na Jesenicah, so bili te dni izvedeni v Ljubljani sledeči vlom: Na Rimski cesti št. 18 je bilo odnešenih 18 kilogramov masti; Mariji Bolha na Sv. Petra cesti je bil odnešen kovček; v Sodnijski ulici 3 je bilo vlomljeno v podstrešje in je bil odnešen črn kovček.

— **Iz škandali dveh pijančkov.** Včeraj sta razgrajala na Kerkovem trgu Jožef Glinšek in Nikolaj Škrjanc. Oba sta se napila žganja. Na policiji so vsakemu prisodili 5 dni zapora.

Jugoslovanska Strokovna Zveza.

OBČNI ZBOR J. S. Z.

bo dne 29. t. mes. ob 10. uri dopoldne v mali dvorani Ljudskega doma.

Enketa o delavski organizaciji se vrši popoldne ob 3. uri istotam.

— **Radniško zborovanje v Zagrebu.** — U nedeljo 20. o. m. su zborovali v Zagrebu u 10 sati prije podne delegati zagrebačkih skupina J. S. Z. Osim okružnih zastupnika je govorio zastupnik centralnog saveza iz Ljubljane. Primila se je resolucija, kojom traži radništvo zakon za organizacijsku slobodu.

— **Maribor.** Ob obilni udeležbi se je vršil v nedeljo 13. t. m. mesečni shod tukajšnje skupine J. S. Z. Na zborovanju je govoril predsednik skupine prof. Bogovič, tov. Ver in Korba.

Posredovalnica JSZ.

Sobarica, služila v župnišču na deželi, želi v župnišče ali drugam v mesto.

Sprejmejo se ključavničarji, strojni mizarji, mlinarji in navadni delavci.

Poizve se v pisarni J. S. Z., Jugoslovanska tiskarna II. nadstropje.

Delavska zveza.

— **Iz Tržiča.** Delavska zveza je sklicala za nedeljo 20. t. m. shod v »Naš dom«. Bil je izborni obisk. Predsednik Vidic je dal besedo tov. Kremžarju iz Ljubljane, ki je v jedrnatem govoru pojasnil najvažnejše delavske zadeve, kakor: delavske dopuste, stanovanjsko vprašanje, delavsko zbornico, o komisiji za določanje cen in plačila delavstvu. Zborovalci smo se prepričali, kako vsestransko podpira sedanja vlada, osobito poverjenik dr. Gosar naše zahteve. Videli smo pa tudi, da so kapitalisti naši najstrupenejši sovražniki. Takih in tako poučnih shodov si želimo še več. Soglasno je bilo sprejetih več za delavstvo silno važnih resolucij, ki jih je že priobčil naš list.

— **Žiri.** Tukajšnja »Delavska zveza« se jako lepo razvija; število članov hitro narašča, kar znači, da je bila Delavska zveza pri nas jako potrebna. Odbor je v svoji zadnji seji sklenil, da skliče javen političen shod na nedeljo 4. julija. Shod se bo vršil ob 4. uri popoldne v Društvenem domu na Dobračevi. Ker pride govornik iz Ljubljane, ste tem potom vabljeni, da se shoda vsi udeležite. Odbor.

Tobačno delavstvo.

— **Zagreb.** Radnička deputacija kod ravnateljstva u tvornici duhana. — Ovdje se je u subotu 19. jun. javila deputacija Jugoslovanske strokovne zveze u spremstvu tajnika Komlanca, duhanskog delegata iz Ljubljane Besova, predsjednice skupine u tvornici Marije Šimanović i još jedne radnice. Deputacija je pitala ravnateljstvo, što misli ukrenuti s obzirom na vijest, da će u kratko vrijeme nestati sirovina sa 15. jul.; dalje, što je sa doplatkom na skupocu i treći upit ticao je ravnopravnost obijeh organizacija. — Na prvo odgovorio je ravnatelj tvornice, da je već javio monopolskoj upravi u Beograd nedostatak sirovina i čeka na odgovor, baš ovako je upitao za doklade, a treće, da će

točno u buduće uvažiti i uvijek obavijestiti Jugoslovansku strokovnu zvezu, kada bi trebalo dogovora sa radništvom. — Deputacija dostavila je još, da radništvo traži rad ili potpunu plaću i da se brzo izplate doplati.

Brzjavka upravi monopola v Beogradu.

— **Z ozirom na dejstvo da stoji zagrebska tvornica duhana pred dnevom, ko obstane radi pomanjkanja sirovine in da je tvornica duhana v Senju in Hrvatskem Primorju že obstala v soboto 19. jun. — 400 delavcev je brez dela —, je Jugoslovanska strokovna zveza poslala iz Ljubljane dan po zagrebskem zborovanju tobačnih delegatov 21. jun. naslednjo brzjavko: Uprava državnih monopola u Beogradu! — U smislu zaključka konferencije delegata duhanskog radništva u Zagrebu 20. junija pozivamo upravu monopola, da odmah nakaže duhanskih sirovina tvornicama Senj i Zagreb, inače neka nakaže radništvu potpunu plaću. — O tem je obvestila Jugoslovanska strokovna zveza tudi Jugoslovanski klub v Beogradu.**

Zborovanje delegatov tobačnega delavstva.

— **V nedeljo 20. jun.** so se zbrali odposlanci tobačnega delavstva iz Ljubljane in Zagreba, Senj je poslal pismeno izjavo, da se vsem sklepom podvrže, v dvorani zagrebskega rokodelskega doma. Prebrala in sprejela so se pravila tobačne zveze, ugotovila višina novih tedenskih prispevkov, odnos do osrednje zveze in podrobnosti. — Zavzelo se je stališče glede brezposelnih v Senju in Tereziji Gmajnici, ki je bila svoj čas na zahtevo komunistov degradirana. — Tudi so se formulirale nadaljne zahteve tobačnega delavstva.

Zahtjevi duhanskog radništva Zagreb, Senj, Ljubljana.

— **Jugoslovanska strokovna zveza** je poslala upravi državnih monopola u Beogradu slijedeću ulogu:

»U smislu zaključka konferencije delegata organiziranog duhanskog radništva iz Ljubljane, Zagreba i Senja u Zagrebu dne 20. jun. o. g. obaviješćamo Vašu upravu o zahtjevima duhanskog radništva.

Radništvo traži:

1. Godišnji plaćeni dopust.

2. Mirovinu za radništvo Senj i Zagreb kao što je imade radništvo u Ljubljani.

3. Količinu i kakovost duhana za muške radnike u tvornicama duhana Senj i Zagreb kao što dobivaju ovo radnici u ljubljanskim tvornici.

Molimo, da se nas brzo i ugodno obavijesti.

TOBAČNI VPOKOJENCI.

— **Vpokojeno tobačno delavstvo** ima v ponedeljek 28. junija ob pol 3. uri popoldne shod v Ljudskem domu. Prebrala se bo spomenica, ki se bo potem odposlala v Beograd. Pridite vsi! — Odbor.

Kovinar.

— **Jesenice.** Pogajanja, katera se zadnjič niso mogla vršiti, so se vršila 22. t. m. pri »Osrednjem uradu montanističnih obratov« v Ljubljani. Pogajanja — moramo priznati odkrito — niso dobro uspela. — Glavni vzrok je ta, da tovarna nima dela. Uspeh pogajanj je bil: »Nabavni prispevek se zviša za 50 odstotkov, za I. četrtletje izplačanega se še izplača naknadno povišek 50 odstotkov. Nadalje se je obljubilo, kar pa še ni gotovo, od 5. do 9. kategorije 2 K 50 vin. in od 10. do 15. kategorije 1 K 50 vin. poviška na temeljno plačo. To pa je odvisno še od upravnega sveta družbe. Mislimo pa, da bo upravni svet imel toliko razumevanja, da bo privolil v ta povišek. Natančno poročilo podamo v prihodnji številki, in se bo tedaj tudi objavila pogodba.

— **Vareš (Bosna.)** Radniškim tovarne u Varešu grozi opasnost, da izgube svoj posao. Tovarna izrađuje mnogovrsno željezno orudje in je gotovo jedina svoje vrste u našoj državi. Nedostaje pak sirovina, Jugoslovanska Strokovna Sveza se je u to svrhu obratila na Jugoslav. klub u Beograd, da posreduje kod vlade dobavu željezničkog materijala, koji odgovara svrsi tovarne. Nadamo se, da će bit uspješna! Time bit će podan nov dokaz, da kršćanska radnička organizacija bez obzira na stranačku pripadnost radništva — Varešu radništvo velikim djelom nije u našoj organizaciji! — gleda samo bedni proletarijat, kojemu treba pomoći.

Kemični delavec.

— **Vič-Glince.** Delavstvo tovarne Seman je stopilo v mezdno gibanje. Plače dosedaj ne morejo več odgovarjati življenjskim potrebščinam. Zato so stavili zahteve za 50 odstotno povišanje plače od 1. junija dalje; življenjske potrebščine naj bi dajala tovarna po lastni ceni, isto premog in drva. Nadalje se zahteva enkratni nabavni prispevek za oženjene po 800 kron, za samce po 400 K.

Železničar.

— **Seja »Prometne zveze«** se vrši danes, ob pol 8. uri zvečer. Polnoštevni! — Odbor.

— **Kako majhni smo.** Gosp. I. Deržič, predsednik ZJŽ in predsednik NSS, dobro znani članar »Jugoslavije«, velik politični talent, je bil po mojem članku v »Večernem listu« od 10. t. m. hudo užaljen, tako hudo, da je po mnogih mojih člankih v »Večernem listu« opazil šele »prvo duševno skrupulac«, tako namreč je g. Deržič počastil moj članek »V znamenju politike«. Se razumemo! Zadet v najobčutljivejšo žilico politično, se je moral zateči v svoj politični žurnal po zdravlilo ter je 12. t. m. izločil »črne internacionalne« bacile, ki so ga hoteli zadušiti. Kot politiku je sicer to odpustljivo, ne pa kot železničarju, in še celo ne kot predsedniku ZJŽ.

— **Jaz sem stvarno in mirno navedel dejstvo,** kako nekolegijalni napadi prihajajo v glasilu ZJŽ na »Prometno Zvezo«. Seve, da sem potipal vodilne gospode tam, kjer so najbolj občutljivi. Pod plaščem ZJŽ organizirati NSS — se razume, da ni politično — to bo brez dvoma vedno trdil gosp. Deržič. Izrabljati stanovsko organizacijo kjerkoli in kadarkoli v politične svrhe, tudi ni politično, to mora verovati brezpogojno vsak, kdor hoče biti deležen milosti g. Deržiča. Če se pa ne klanjaš absolutizmu in ne veruješ v politično modrost g. Deržiča, se ti zgodi tako kakor se je zgodilo meni — vleče te na politično tribuno in je tam »pripravljen svoje trditve vsak čas in povsod dokazati«. Radoveden sem, kaj pa je g. Deržič dokazal oz. kaj je hotel dokazati. S svojim člankom v »Jugoslaviji« se kaže le strastnega politika, kateri v onemogli jezi išče argumentov, da bi svojega nasprotnika osmešil in uničil. Se razume, da vse to brez egoizma — edino v korist jugoslovanskih železničarjev, kakor pravi. Ker mi nismo politična, ampak stanovska organizacija, popolnoma neodvisni od katerekoli politične stranke, se gospodu Deržiču prav lepo zahvaljujemo za vso njegovo politično modrost, kakor tudi za njegov interesantni pamflet v »Jugoslaviji«.

— **Črni internacionalni politiki** iz jugoslovanske tiskarne ne »rujejo med železničarji«, ne prej ne slej »v politične name« pač pa smo mi tu kot stanovska organizacija. In nas ne boste preganili in ne terorizirali, četudi založite vsak dan celo »Jugoslavijo« s podobnimi članki. Da smo se »osmešili« pred Vami kot politiku, verujemo, ker nočemo biti Vaši politični agenti, se pokoriti Vašemu absolutizmu, ker si ne moremo misliti, da bi bilo to v korist jugoslovanskega železničarja. Sicer se pa ne vznemirjate tako hudo, da si ne pokvarite zdravja, ker Vam to ne pomaga nič. Mi smo tu kot strokovna organizacija in bomo v korist in blagobit jugoslovanskega železničarja, naj si bo to ljubo ali neljubo politikujočim gospodom. Da bi se pa nas od Vaše strani priznalo in upoštevalo kot sostanovsko organizacijo, tega ne pričakujemo, posebno ne od g. Deržiča in podobnih absolutistov. Le predobro so nam še v spominu sklepi z dne 16. decembra 1918 v Narodnem domu.

— **Prevalje.** Zanimanje za »Prometno zvezo« je vedno večje in upamo, da bo velika večina naših železničarjev v nji. Razočaralo jih je početje komunistične organizacije, ki imajo sicer na jeziku vsikdar prosep delavstva, v resnici pa za navadno delavstvo, posebno pri nas železničarjih, nič ne store. Najbolj zapostavljeni smo skladiščni delavci. Zato se trdno oklepamo »Prometne zveze«, ker verujemo, da se le ona v resnici postavlja brez strankarske sebičnosti za naš dobrobit. — Železničar.

— **Ponikva.** Pri nas so železničarji po večini v Zvezi Jugoslovanskih Železničarjev. Vzrok je pač ta, da nimajo korajžje, da bi se dosledno svojemu katoliškemu prepričanju tudi organizirali. Tako imajo člani liberalne Z. J. Z., ki so najboljši katoličani. Več poguma! Ne strahite se, če vas kak gospod postrani gleda, ako niste pri Zvezi! Tako se vam še bolj smeji, ker ste taki pohlevni hlapčki.

Usnjar.

— **Tržič.** Kmalu bo dva meseca, odkar so se vršila pogajanja med usnjarskim delavstvom in industrijalci. Sklepa se je tudi pogodba, a vzlic temu je delavstvo še vedno v istem položaju kot je bilo poprej. Pogodba se ni še uveljavila in delavstvo — čaka. Razmere, ki vladajo tu pri nas v Tržiču, se z drugimi kraji sploh ne dajo primerjati. Očita se nam, da smo na deželi, kjer je vse cenejše. Toda vsi, ki tako mislijo, se grozovito motijo. Pri nas plačamo skoro vse stvari dražje kot pa v Ljubljani. Tako na primer je meso v Tržiču za cele štiri krone pri kilogramu dražje kot pa drugod. In sedaj naj pa delavec s to plačo, ki jo ima, izhaja. Vzrok, da se pogodba ne uveljavi, se navaja ta: »Vlada

naj izda naredbo, s katero se smejo zvišati cene usnja, potem se bo pa tudi pogodba o zvišanju plače uveljavila. To je vse lepo, ampak tako ne bomo prišli do nižjih cen, zmeraj bo isto. Zato naj se kaj ukrene od merodajnih faktorjev. Usnjarske tovarne so dosedaj še vedno zaslužile in zato tudi lahko plačajo, medtem, ko se delavcem plača od daleč ni tako zviševala, kot pa so šle cene usnja navzgor. Pri tem imamo pripomniti samo to, ako se pogodba ne uveljavi kar najhitreje, bomo stopili z novimi zahtevami pred industrijo in vlado. Naj prodre misel, da je delavec istotako upravičen do življenja kot so drugi stanovi.

Slamnikar.

Okrožje J. S. Z. v Kamniku je ustanovilo posredovalnico služb za slamnikarice. Ker jih odpotuje letno večje število v inozemstvo, je potrebno, da ima okrožje J. S. Z. v Kamniku, kateremu so slamnikarske organizacije pridružene, natančen pregled o teh delavkah in delavcih. Namen posredovalnice je pa tudi, da po možnosti oskrbi tem delavkam delo takoj ob pričetku sezone in jim zagotovi njih gnotni obstoj v tujini. V to svrhu prosimo vse one delavke in delavce, ki imajo namen tudi letos odpotovati v inozemstvo, naj se nam takoj prijavijo in pošljejo 1. natančen svoj naslov, 2. delo, ki ga vrši (šivalčka ali dr.), 3. kje je služila zadnji dve leti in v katero tovarno želi iti letos. V prijavi naj tudi navede plačo zadnjega leta, ko je služila v inozemstvu. Pričakuje se, da se bodo odzvale slamnikarice temu pozivu, ker je to v njih lastnem interesu. Posebno delavke, ki so skušale moč organizacije slamnikarjev v inozemstvu, ne bodo opustile te ugodne prilike. Dopise in prijave se pošilja: Okrožje J. S. Z. Hotel Kristof, Kamnik.

J. Oberwalder in dr. v Domžalah. Pretekli teden se je imel vršiti posvet organiziranega slamnikarskega delavstva z vodstvom tovarne J. Oberwalder v Domžalah radi normalnega začetka sezone v tovarni. Tovarnar je preje zadrževal na vso moč, da želi skupnega dela z delavstvom. Ko pa mu je bil naznanjen dan in ura za posvet, takrat je pokazal, da on noče tega. Na tajništvo okrožja J. S. Z. je poslal tovarnar dopis, da mora nemudoma po neodložljivih opravkih odpotovati in mu ni mogoče imeti posveta. Tajništvo je bilo v tem sklepu prepozno obveščeno, in tako je prišlo, da se je zgledal tajnik Kogej, ki ga je delavstvo poslalo v svojem imenu na posvet naznačen dan in uro (v torek 15. junija). V tovarni je bilo začudenje in iznenadenje. Treba je bilo nasveta g. J. Oberwalderja, ki je že potoval (bil je še v postelji), kaj storiti. Nič. Gospod je odpotoval, to je bila parola. K pogovoru sta prišla g. Oberwalder ml. in gđ. Mimi Oberwalder, ki sta v ljudno dokazovala, da imajo najboljše namene z delavstvom in da se delavstvu tovarne ne godi najmanjše krivice pri njih. V pogovoru o ureditvi sezone, sta izjavila, da je to odvisno od uvoza materijala in izvoza slamnikov in to količnik mogoče brez vsake carine. Še le, ako se to zagotovi, bo mogoče začeti z redno sezono. Ko je tajnik omenil tudi plače delavstva, tedaj sta se pričela izgovarjati na italijansko in drugo konkurenco. Ako tu zvišajo plače, ne morejo konkurirati z drugimi državami. Ta trditev je brez podlage. Slamnikarsko delavstvo je sedaj po vseh državah dobro plačano, razen pri nas, pa vendar poslujejo vse tovarne. Tovarnarji se boje za svoje dobičke. Na račun delavstva mislijo konkurirati, sami pa pri tem ne smejo nič izgubiti. Nato sta se imenovana izgovarjala, da so delavci po drugih državah bolj kvalificirani. Tudi to ni utemeljeno. Slovenske slamnikarice slove po vseh sosednjih državah, povpraševanje po njih je veliko. Ako bi ne bilo delavstvo kvalificirano, bi ne povpraševali po njih. Drugo vprašanje pa je, ali so vodstva, med njimi tudi imenovana, skrbela za kak poduk. Nikoli ne. Vsa boljša mesta so posedali in še posedajo njih rojaki Tirolci. Umetno so držali naše ljudi le pri takih delih, kjer je šlo tovarni za čim večjo produkcijo in dobiček. Tajnik je bil pripravljen, posredovati potom centrale J. S. Z. za ugodnosti, ki bi omogočile začetek redne sezone. Ko pa je zahteval zapisnik razgovora ter potrdilo z polnovrednimi podpismi, mu tovarna istega ni izstavila. Dalo se mu je nekaj popisa, kaj vse rabi tovarna, da bo pričela z delom. G. J. Oberwalder tudi še ni hotel dati svoje izjave in podpisa, kljub temu, da se je tudi popoldan nahajal doma. Ta razgovor je pa izgubil vso obveznost že s tem, da je vodstvo trdke obveznost že s tem, da je vodstvo trdke palo pri tem na tako neodkritosrčen način, da zasluži obsodbo vsega zavednega delavstva imenovane tovarne.

Ne bi poročali o tem tako obsirno, ko bi se žalibog ne nahajalo med delavstvom te tovarne, kakor tudi v drugih, še toliko ne zavednih delavcev in zlasti delavk, ki se dajo podkupiti vsak trenutek od gospodarjev in gredo zanjev raznih deputacijah, kar se je zgodilo, na vlado prosit, da

bi ista dala tovarnarjem kar najboljše ugodnosti, da bodo prihodnje leto še lažje in še dalj časa odirali slamnikarsko delavstvo. Pri sramotnih dnevnih 12—16 kronah naj naše ljudstvo gara kapitalistu, kateri se iz svojega delavstva naravnost norčuje. Tem izdajcem ne pristaja res nič drugega, kakor 25 prav poštenih po zadnji plati in sicer dnevno v sezoni, da se bodo zavedale, kako umazano je njih početje napram onemu delavstvu, ki v resnici živi samo od tovarniškega zaslužka in pri tem počasi hira. Te izdajce prezirajo vsa resna stremeljenja organiziranega delavstva, prezirajo vsa navodila organizacije in gredo kot kužki potuhnjeno krogi svoje-ga gospodarja ter čakajo na drobtinico, ki bi padla z gospodarjeve mizice!

Vsemu zavednemu delavstvu pa kličemo ob tej priliki: združimo se še tesneje, le v skupnosti je moč, da premagamo težave, povzročene po omahljivosti naših sodelavcev. Z našim enotnim nastopom prepričamo tovarnarje, ki se delavski neslogi z veseljem rogajo, pa tudi oblasti, da ima edino organizacija tisto moč, katero se mora poslušati. Ne bodimo omahljivci!

Lesni delavec.

Sv. Katarina pri Trziču. V nedeljo se je vršil za lesne delavce sestanek v Puterhofu, v gostilni pri Dovžanu. Došlo je precej delavcev iz Trziča in iz Doline. A navzoč je bil tudi socialno demokratični štab z Trziča namreč: Bedina, Stegnar Rok in Fajfar. Najprvo je govoril tov. Kremžar iz Ljubljane tako temeljito in prepričevalno, da je njegov govor napravil najboljši vtis. Seveda ni to dalo miru socialistom, saj resnica v oči bode. Bedina je pričel s starimi že stokrat pogretnimi pa stokrat oviranimi frazami. Nazadnje je možakar priznal socialistični nauk, da ne veruje v posmrtno življenje, njegova skrb gre le za tem, da se mu tu dobro godi. Drevo se spozna po sadu, ptič po petju, socialist pa po govorih. Tudi stari znanec Rok Stegnar je mlatil prazno slamo. Naši zastopniki zlasti tov. Stenovec in Šmid so jim dobro odgovarjali. Razburjenost rdečih bratcev je umevna, ker zadnja njihova postojanka se mae.

Viničar.

Ljutomer. Beremo v časopisih, da povsod cene padajo, kakor pri zrnju tako tudi pri moki. Ali žalibog pri nas pa je narobe! Skoz cel teden in že dalj časa je bila ržena (kruhova moka po 8 K kg, nakar je naenkrat naš dobri trgovec za 2 K povzdignil, da sedaj stane 10 K kg, tako da je res veliko delavcev, ki na dan ne zaslužijo niti za ono kilo moke. Kako torej naj prehrani svojo družino. Na obleko niti misliti ne sme. Tukaj naj bi oblasti kaj ukrenile, da bi se enkrat revnemu sloju za nekoliko olajšalo breme. Ravno naš trg leži ob sredini rodovitnega Murskega polja in da je ravno tu večja draginja kakor kje drugod je res čudno. Več drugičkrat. Opozovalec.

Ljutomer. Zveza viničarjev J. S. Z. naznanja vsem članom skupine, da se nemudoma prijavijo vodstvu skupine, kateri izmed članov žele udeležiti se orlovskega in delavskega tabora v Mariboru. Vplača naj se taborska pristojbina (20 K). Izkaznica jim daje pravico do polovične vožnje in do skupnih prenočišč. Zadnji čas do 29. junija.

Št. Ilj v Slovenskih goricah. V nedeljo 13. t. m. po rani službi božji se je vršil v Slovenskem domu, dobro obiskani viničarski shod. Na shodu je poročal tov. A. Krepek iz Maribora o pomenu in važnosti organizacije za viničarje in o koristih, ki jih bodo imeli od organizacije. Izvolil se je tudi odbor nove skupine »Zveze viničarjev« za župnijo Št. Ilj v S. g. K novi skupini je že pristopila skoraj večina tukajšnjih viničarjev. Seve je še tudi nekaj takih, ki še vedno verujejo v socialno demokratski evangelij, ki je boj proti veri ali pa »proč s farji«, in ki še niso prišli do spoznanja, da ni glavni namen socialnih demokratov, da bi res viničarjem tudi kaj pomagali (kar je razvidno tudi že iz tega, ker stavijo za sedaj nedosegljive zahteve), socialnim demokratom gre za to, da bi dobili več volilcev za bodoče volitve, da bi potem socialni demokrati imeli večje število poslancev, ki bi potem skušali delovati po vzgledu nemških ali čeških socialistov, ki hočejo popolnoma iztrebiti vero, upeljati razne zakone, kot ločitev cerkve od države, civilni zakon, izključitev veronauka iz šol, odpravo praznikov, zaplenba cerkva itd. A hvala Bogu, tudi viničarji niso tako neumni, kot mislijo socialisti, da bi jim še kaj verovali. To bodo pokazali s tem, da bodo pristopili k viničarski zvezi, ki je kršč. organizacija pod okriljem močne J. S. Z.

Jarenina: Tudi pri nas se je izkazala potreba, da se viničarji naše obširne župnije organiziramo v naši stanovski organizaciji »Zvezi viničarjev«. V ta namen smo imeli zadnjo nedeljo 13. t. m. po večernicah shod, katerega namen je bil, da

se seznamimo natančneje o važnosti organizacije, katere namen je, kakor nam je povedal tov. Krepek iz Maribora, da v resnici tudi viničarjem pomaga — a ne samo obljublja. Ker je že veliko število viničarjev prijavilo svoj pristop, se je sklenilo, da se še ta mesec ustanovi posebna skupina »Zveze viničarjev« in se izvoli odbor.

Sv. Barbara v Halozah. Na nedeljo 13. t. m. je bil sklican pri nas shod za viničarje, ki je bil naravnost v velikem številu obiskan. Bilo je okrog 700 udeležencev, ki so z zanimanjem sledili izvajanjem urednika Žebota iz Maribora, ki je govoril o potrebi stanovske organizacije tudi za viničarje.

Kmetijski delavec.

Dobrova. Prejeli smo dopis priprostege bajlarja, ki se v njem zrcali beda malih posestnikov: »Pri raznih shodih se omenja le kmeti-posestniki, ki se lahko preživlja s pridelkom svojega zemljišča. Upam, da se mi oprusti, če omenim težave, ki tarejo nas kajzarje. Z veseljem smo pričakovali, da se udeležijo obljuba regenta Aleksandra: »Zemlja naj bo tistega, ki jo obdeluje!« Ali do danes ni še rešitve teh toliko tolažilnih besed za nas. Ne mislimo dobiti zemljišča zastonj, ampak proti plačilu. Še kravice ne moremo živeti; telček komaj zagleda svet, že je prodan mesarju. Tako se uničuje govedoreja. Ali bi ne bilo mogoče, da bi najpotrebnejši dobili po eno njivico in malo travnika?! — Dalje, ali res ni nobene rešitve za nas, da bi ostali pod domačim krovom in skromno živeli? Drugi vsi se veselijo mlade, svobodne Jugoslavije, a mi s strahom čakamo, kaj bo. Jaz na primer sem imel v najemu nekaj njiv od nekoga, ki je bil ujet v Italiji. Sedaj se je vrnil in bo rabil sam. A jaz revež: Kje naj iščem drugo, čeprav sem plačal letno 1250 kron. A še tega ne bo več. Ni drugače, da se prodaja še ta hišica in gremo v tovarno, da nas bo več v družbi pomanjkanja. Upam pa na rešitev te prošnje, ki obsega nas male posestnike, ki se nimamo s čim preživljati, če ne bomo dobili v najem kaj zemljišča. Potrudili se bomo počistiti in lepo urediti in obdelati. Prosim, ne uničite nam še zadnjega upanja v boljšo bodočnost, da bomo tudi mi pozdravili z veseljem, svobodo. Drugače smo prisiljeni zapustiti svoj prelepi kmetijski stan in iti po svetu ali pa v tovarne.

Služkinja.

Zagreb. U nedjelju 20. o m. vršio se sestanek u 5 sati poslije podne u dijetičkom domu (Pejačevićev trg). Služkinje traže pragmatiku za služavke.

Ljubljana. Te dni se je vršila seja, na kateri se je obravnaval poselski red za služkinje — tako upamo, da ustvarimo kmalu za vse tovarišice vzdržljive razmere.

Čipkarica.

Vrhnika. V nedeljo, dne 20. t. m. se je po popoldanski božji službi vršil v Rokodelskem domu sestanek čipkaric, na katerem nam je referent iz Ljubljane obrazil pomen stanovske organizacije in važnost strokovnega združništva. Uspeh je bil povolen. Priglasilo se je precej novih članic in osnovala se je samostojna skupina čipkaric z lastnim odborom. Za predsednico je bila izvoljena tov. Ivanka Subic-eva, za odbornice pa tov. Kojan Anica, Mile Ana, Šemrov Francka in Modrija Ivanka. — Skupina si je nadelala nalogo zainteresirati za organizacijo vse čipkarice in ustanoviti prejkorej za Vrhniko in okoliš čipkarsko zadrugo. Zanimanje za povzdigo in poživljenje ženske domače obrti je splošno in želja je, da nam vlada v jeseni otvori šolo. Referent nam je tozadevno intervencijo na merodajnih mestih obljubil. Zato čipkarice pohitimo z vpisovanjem v organizacijo, čas hiti, da nas jesen dobi pripravljene!

Škofja Loka. Čipkarice! V nedeljo, dne 27. t. m. se vrši popoldne po litanijah v Društvenem domu sestanek, da se porazgovorimo o naši stanovski organizaciji in ustanovitvi zadruge. Pohitite na zborovanje v obilnem številu! Poročal bo gospod referent Osrednje zveze iz Ljubljane.

Železniki. Ideja lastnega čipkarskega združništva pridobiva vedno večje zanimanje. In prav je, čas je, čipkarice, da se osamosvojite. Le vse v organizacijo, da se slednje za Vas pobrine in Vam jeseni da zaslužka!

Žiri. V Žireh skupina in zadruga lepo deluje in število članic raste od dne do dne. Veseli nas, da smo dobile tudi po drugih krajih stanovskih tovarišic. Dal nam le Bog skoro dan, da se združimo v armado, ki bo kos vsem našim kapitalističnim manevrom! Storite vse, da se čimprej ustanovi samostojna čipkarska centrala, ker v nji bo naša rešitev!

Sv. Jošt nad Vrhniko. Tudi tu pri nas v hribih je zavel duh organizacije čipkaric. Čipkarice uvidevajo potrebo združenja in osamosvojitve, zato si snujejo stanovsko skupino. — V nedeljo, dne 4. julija imajo tozadeven razgovor v dopoldanski sv. maši na prostem pred cerkvijo, kjer jim bo govornik iz Ljubljane natančno razložil pomen in program organizacije in zadrug. — Čipkarice, bodite na tem zborovanju častno zastopane!

Delavski obzornik.

Mednarodna zveza krščansko-socialnih strokovnih organizacij se ustanovi temeljem sklepa, ki je bil sprejet na mednarodnem krščansko-socialnem strokovnem kongresu v Haagu. Sestavila se je posebna komisija, ki je izdelala prvi načrt za pravila; načrt je kongres soglasno odobril in ga izročil v podrobni preter komisiji, v kateri ima vsaka država po dve zastopnika. Kongres je sklenil tudi izjavo proti proglasitvi bojkota proti Ogrski.

Razne novice.

r Jud — verižnik po vsem svetu. Letu 1919. so imele pariške sodnje opravili 10.000 verižniškimi pravdami. Med obsojenimi je bilo 75 odstotkov — judov!

r Življenje komunističnih »proletarcev«. Časniki so že poročali, kako borbi proletarsko je živel Bronstein-Trocki v carskem salonskem vlaku, kjer je imel kuhinjskem vagonu nastavljenih osem kuharjev. Sicer ni znano, kaj so mu vse kuhali in pekli in cvrli, ali toliko se lahko trdi, da se mu niso dejale pajčvine potrebuha. Zdej prihajajo iz Londona poročila, da je Krasin, posebni odposlanec rusovske sovjetske vlade, najel v Londonu prekrasno palačo, last velikega nadvojvode Dimitrija in da si je za drag denar na kupil krasne mobilije.

r Velikansko časnikarsko podjetje. Nemška težka industrija je izkušala že dlje časa, da bi dobila v berlinskem časopisju trdno postojanko. Že pred nekaj leti se je posrečilo, zagotoviti si silen vpliv na nemškonalen list »Lokalanzeiger«. V zadnjem času je kupil veleindustrialec Hugo Stinnes tudi »Deutsche Allgemeine Zeitung«. Stinnes in njegovi politični in gospodarski somišljeniki mislijo ta list prekroji v svetovni list a la »Matin«, ki ima prekositi vse, kar je do današnjega dne na Nemškem izhajalo. Že dva meseca potuje Stinnesovi agentje po nemških in drugih deželah, da bi našli in pridobili zase najosposobnejše časnikarske moči in da bi organizirali celo vrsto dopisnikov v tujini. S pomočjo tega velikega aparata se ima na vso moč delati za nemški ugled v tujini ter pripraviti tla za obnovo osvoboditve nemške vsenemške politike. Vključ kritičnim razmeram v časnikarskem svetu ne bomo imelo to podjetje velikih težav, zakaj Stinnes ima svoje gozde, kjer bo dobival les za papir, svoje kovine, svoje črkolivnice, svoje papirnice, tvornice za izdelovanje strojev in pridobivanje celuloze itd. Valuta mu ne bo delala nobenih neprilik pri njegovem dopisniški organizaciji, saj ima v tujini pri mnogih podjetjih svoj delež in njegovi ne navadni dohodki iz tujine, v valuti dotičnih dežel, mu omogočajo, da bo svoje časnikarsko podjetje povzdignil do svetovnega slovesa. Tako bo nastal v nemškem novinarstvu nov činitelj, od katerega pa sedanja nemška žurnalistika ne pričakuje kaj prida koristi za Nemško. Zadnje dni so poročali, da je znani veleindustrialec in tekmeč Kruppov, Thyssen, sodeleznik v Stinnesovi časnikarski transakciji, kupil Hobbingsovo založništvo in poleg tega še »Kölnische Volkszeitung«.

Narodno gledališče.

Drama:

Četrtek, 26. junija: »Pohujšanje v dolini šentiljorjanski. V korist Udruženja gledaliških igralcev. Abon. izven.

Petek, 25. junija: Zaprto.

Opera:

Četrtek, 24. junija: »Kraljica lutka«. — »Les Sylphides«. Abon. izven.

Petek, 25. junija: »Poljska kri«. V korist Udruženju gledal. igralcev. Ab. izven.

Sobota, 26. junija: »Vesele žene windsorske«. Abon. D.

Nedelja, 27. junija: Slavnostna predstava o priliki poseta Nj. Vis. prestolonaslednika.

Ponedeljek, 28. junija: Zaprto.

Torek, 29. junija: »Vesele žene windsorske«. Abon. E.

Sreda, 30. junija: »Jevgenij Onjegin«. Abon. A.

Četrtek, 1. julija: »Poljska kri«. Abonement izven.

Petek, 2. julija: »Jevgenij Onjegin«. Abon. B.

Odgovorni urednik Jože Rutar. Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«, Tiskarna »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.